

ENERGETICKÁ POLITIKA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

JADROVÁ ENERGETIKA

Častá Papiernička
23.4.2024

ENERGETICKÁ POLITIKA SLOVENSKA - NECP

- V auguste 2023 bol predložený Európskej komisii Návrh aktualizovaného Národného energetického a klimatického plánu (NECP) na roky 2021-2030 v súlade s článkom 14 nariadenia Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2018/1999 (Governance)
- Práve prebieha aktualizácia NECP-u s požiadavkou na predloženie do EK v termíne do 30. júna 2024
- Strategický cieľ:
Vytvoriť konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo smerujúce ku uhlíkovej neutralite, zabezpečiť efektívne a spoľahlivé dodávky energie za dostupné ceny, berúc do úvahy ochranu spotrebiteľa a udržateľný rast

DIMENZIE ENERGETICKEJ ÚNIE

Dekarbonizácia
(emisie, OZE)

Energetická
efektívnosť

Energetická
bezpečnosť

Vnútrotrh s
energiou

Výskum, vývoj a
konkurencieschopnosť

ENERGETICKÁ POLITIKA SLOVENSKA - NECP

Dekarbonizácia	<ul style="list-style-type: none"> • znižovanie emisií skleníkových plynov pri zachovaní optimálneho energetického mixu • zvýšenie podielu OZE, najmä pri výrobe tepla • využívanie všetkých nízkouhlíkových energetických zdrojov • ukončenie výroby elektriny z uhlia v roku 2023 (Nováky) 2024 (Vojany)
Energetická efektívnosť	<ul style="list-style-type: none"> • zásada prvoradosti energetickej efektívnosti • zníženie energetickej náročnosti • podpora vysoko účinnej kogenerácie
Energetická bezpečnosť	<ul style="list-style-type: none"> • zvýšenie bezpečnosti dodávok energie: • diverzifikáciou energetických zdrojov a prepravných trás • sebestačnosťou vo výrobe elektriny s primeranou exportnou bilanciou • zvýšením bezpečnosti a spoľahlivosti jadrových elektrární
Vnútrotrh s elektrinou	<ul style="list-style-type: none"> • fungujúci energetický trh s konkurenčným prostredím • maximálne využitie existujúcej plynárenskej infraštruktúry v SR • zvýšenie kapacity a flexibility elektrickej siete vrátane uskladnenia elektriny • ochrana zraniteľných zákazníkov a riešenie energetickej chudoby
Výskum, vývoj a konkurencieschopnosť	<ul style="list-style-type: none"> • výskum alternatívnych zdrojov energie a znižovanie spotreby energie • inovácie v oblasti energetiky a životného prostredia • kvalitné a spoľahlivé dodávky energií za prijateľné ceny

CIELE EÚ A SLOVENSKA NA ROK 2030

Ciele EÚ a Slovenska	EU 2030 (2019)	SK 2030 (2019)	EU 2030 (Fit for 55)	SK 2030 (Fit for 55)	SK 2030 (NECP)
Emisie skleníkových plynov (porovnanie s rokom 1990)	-40%	n/s	-55%	-55%	- 62,4%***
Emisie v sektore ETS (porovnanie s rokom 2005)	-43%	n/s	-62%	n/s	n/s
Emisie v sektore mimo ETS (porovnanie s rokom 2005)	-30%	-20%	-40%	-22,7%	-31,2%***
Celkový podiel OZE na konečnej spotrebe	32%	19,2%	42,5%	35%	23 - 25 %***
Podiel OZE v doprave	14%	14%	29%	29%	16,7 %***
Energetická efektívnosť	32,5%	30,3%	32,5%* -11,7%**	PES / KES - 12%** / -12%**	PES / KES - 1,0*** / -5,0%***
Úroveň prepojenia elektrizačných sústav	15%	52%	15%	minimálne 15%	≥ 50 %

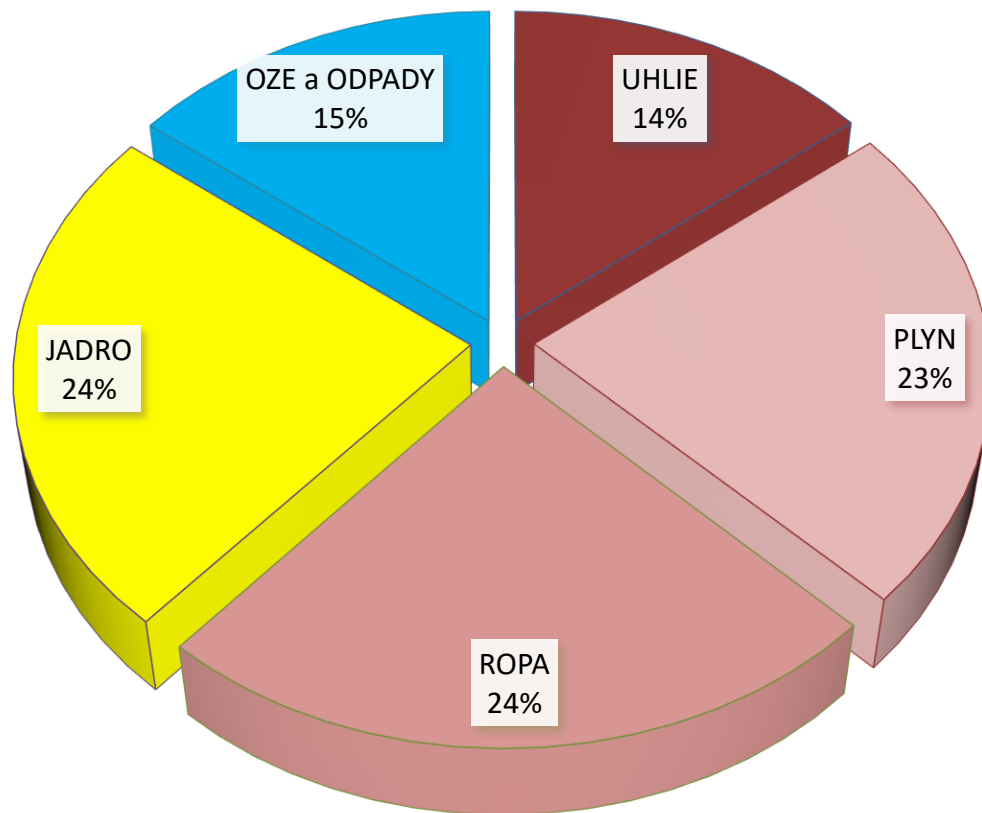
n/s cieľ nie je špecifikovaný

* zníženie voči referenčnému scenáru Primes z roku 2007

** zníženie voči referenčnému scenáru EUREF 2020

*** podľa WAM, konečná hodnota sa ešte prepočítava v modeli

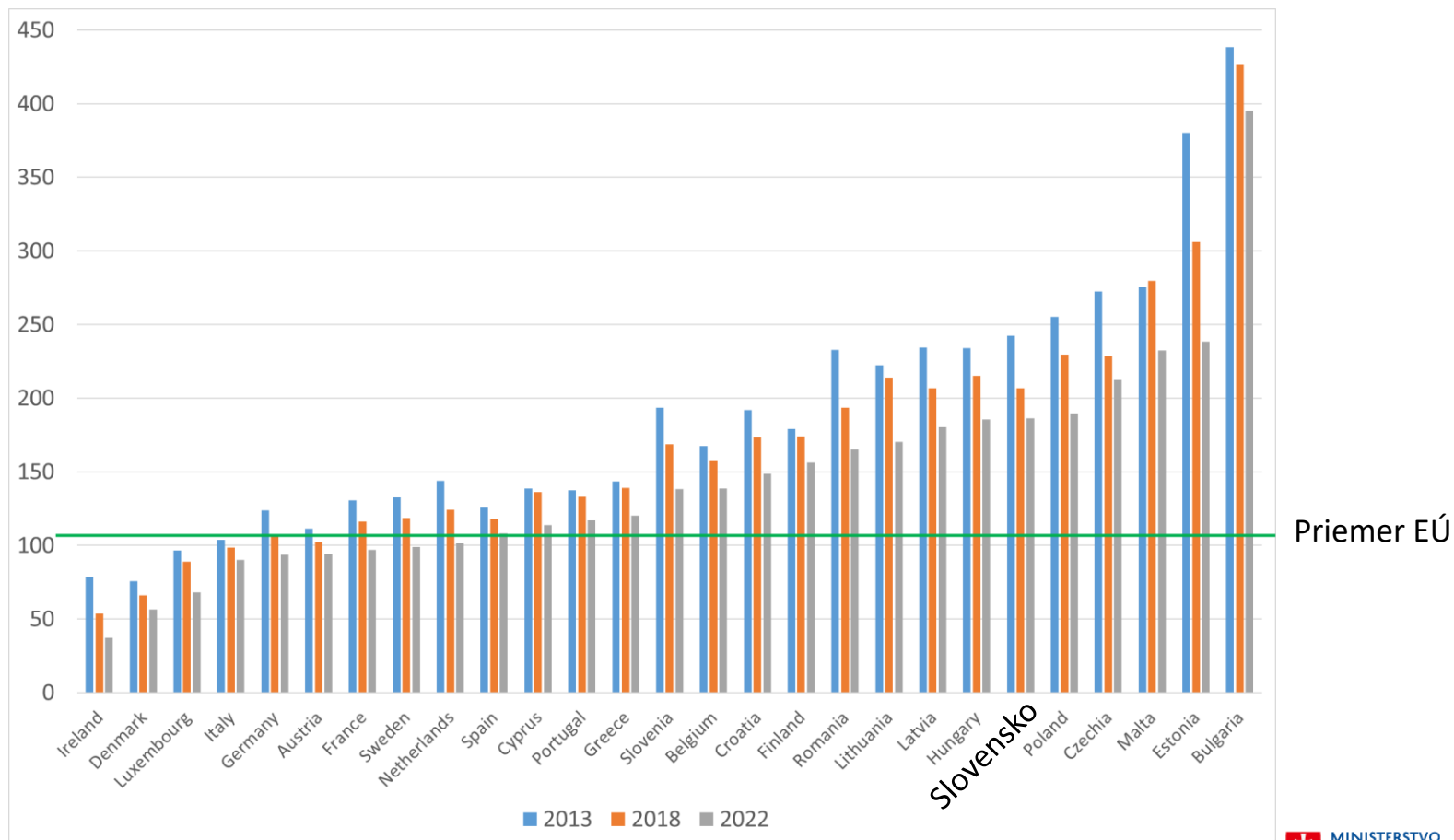
ENERGETICKÝ MIX 2022

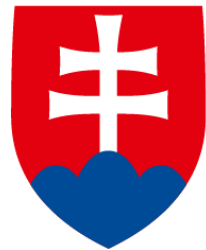
Zdroj: Výpočet MH SR na základe údajov zo ŠÚ SR, (2024)

ENERGETICKÁ NÁROČNOSŤ

Energetická náročnosť SR (186 KGOE/1000 EUR - 2022) je stále nad priemerom EÚ (107 KGOE/1000 EUR - 2022), avšak jeden z najvýraznejších poklesov od roku 2013

Priemer EÚ

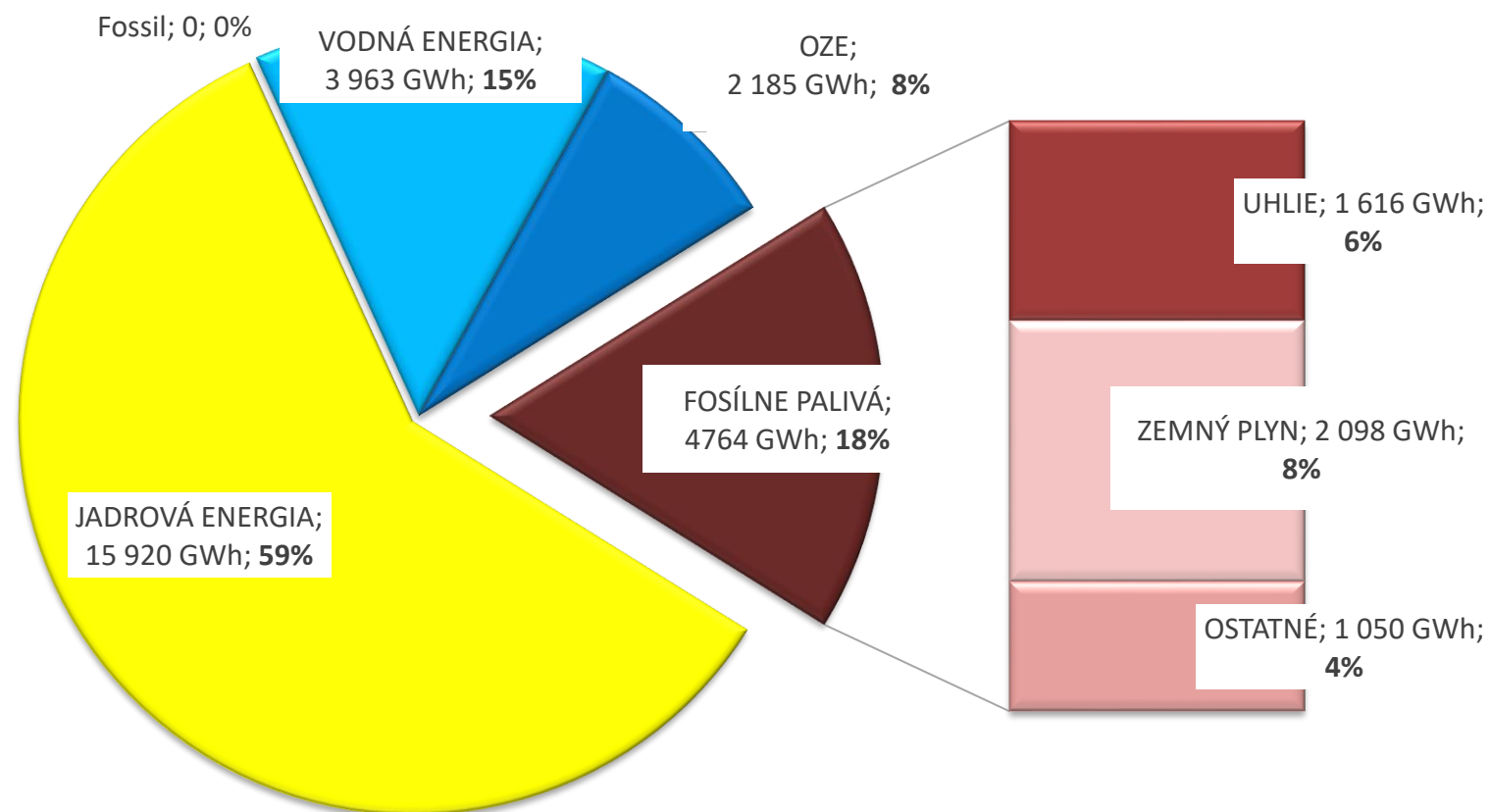

ELEKTROENERGETIKA

VÝROBA ELEKTRINY NA SLOVENSKU 2022

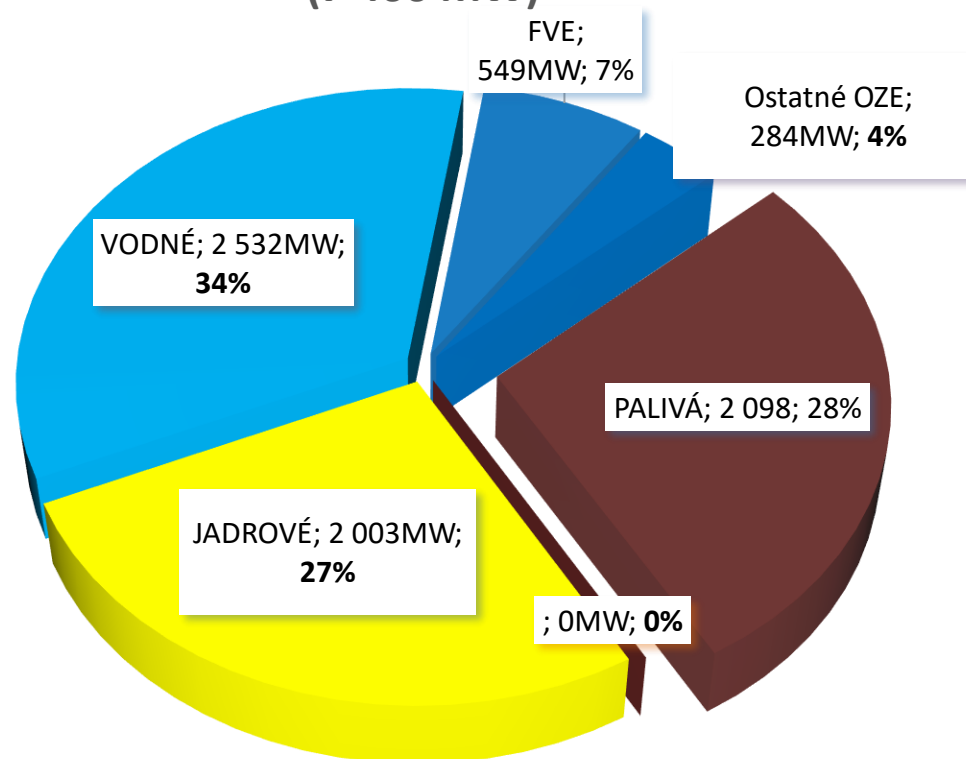
Štruktúra výroby elektriny v roku 2022 (celková vyrobená elektrina 26 832 GWh)

Zdroj: Výpočet MH SR na základe údajov zo ŠÚ SR, (2024)

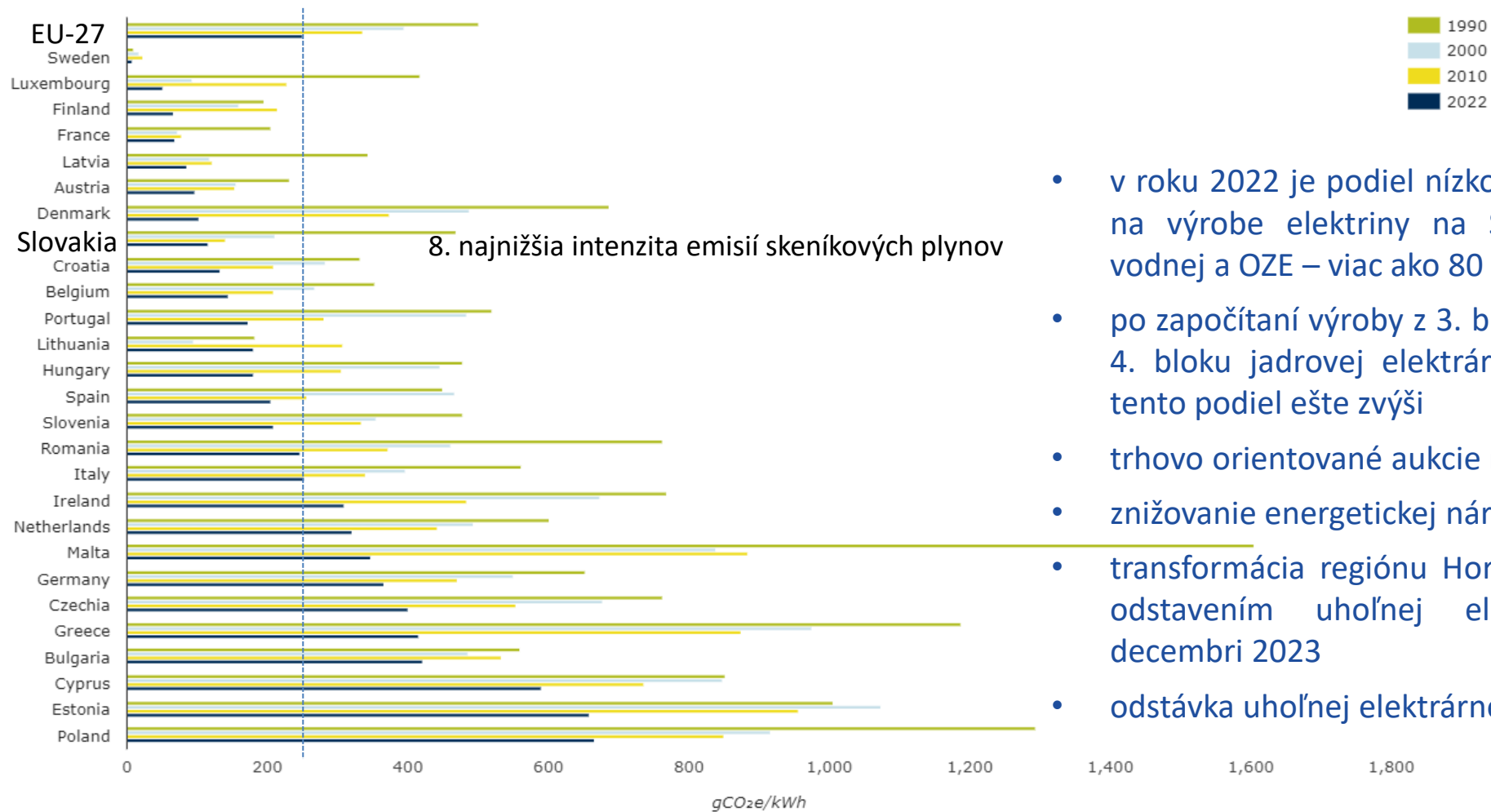
ŠTRUKTÚRA INŠTALOVANÉHO VÝKONU

Štruktúra inštalovaného výkonu v roku 2022 (7 466 MW)

Zdroj: Výpočet MH SR na základe údajov zo ŠÚ SR, (2024)

EMISNÁ NÁROČNOSŤ výroby elektriny v rámci EÚ v roku 2022

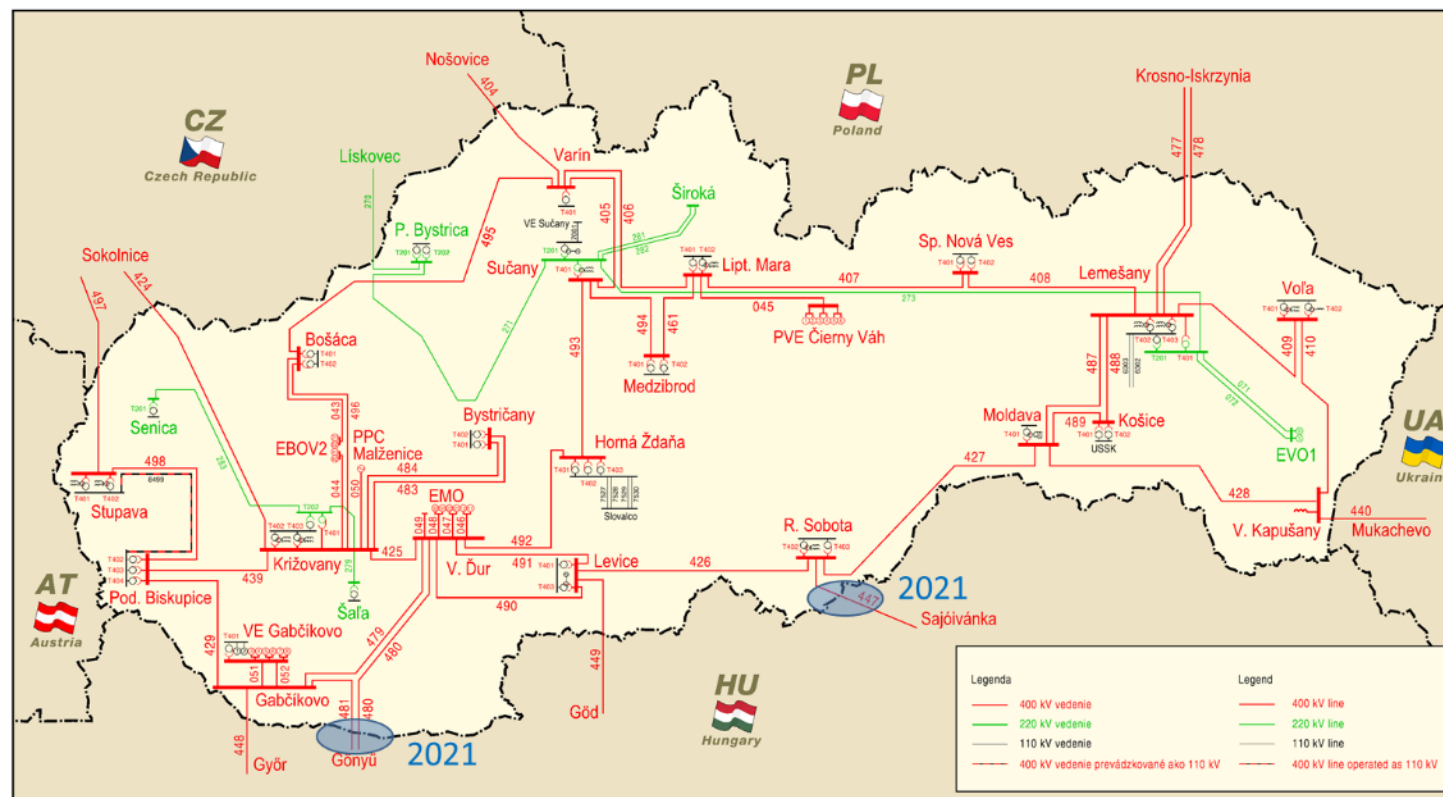

- v roku 2022 je podiel nízkouhlíkových technológií na výrobe elektriny na Slovensku – jadrovej, vodnej a OZE – viac ako 80 %
- po započítaní výroby z 3. bloku (2023) a dostavbe 4. bloku jadrovej elektrárne v Mochovciach sa tento podiel ešte zvýši
- trhovo orientované aukcie nových OZE
- znižovanie energetickej náročnosti ekonomiky
- transformácia regiónu Horná Nitra v súvislosti s odstavením uhoľnej elektrárne Nováky v decembri 2023
- odstávka uhoľnej elektrárne Vojany v marci 2024

ELEKTRIZAČNÁ SÚSTAVA SLOVENSKA a STRATEGICKÉ INFRAŠTRUKTÚRNE PROJEKTY

Nové cezhraničné prepojenie prenosových sústav Slovensko – Maďarsko (2021)

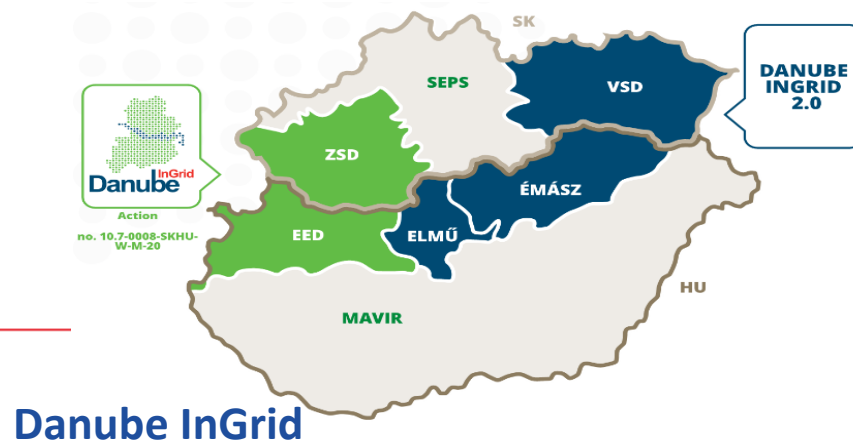
- 2x400 kV vedenie Gabčíkovo (SK) - Gőnyü (HU) - Veľký Ďur (SK)
- 1x400 kV vedenie Sajóivánka (HU) - Rimavská Sobota (SK)
- projekty spoločného záujmu (PCI)
- posilnenie proexportnej kapacity prenosovej sústavy SR
- spustenie do prevádzky – 2021

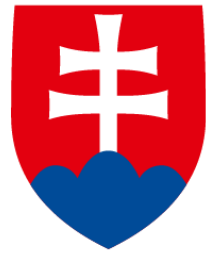

STRATEGICKÉ INFRAŠTRUKTÚRNE PROJEKTY

Projekty integrácie obnoviteľných zdrojov energie do elektrizačnej sústavy

- **ACON Smart Grid Project PCI (SK/CZ)** – vo výstavbe
  - realizácia ZSD (SK) and E.ON Distribuce (CZ)
- **Danube InGrid (2.0) Smart Grid Project PCI (SK/HU)** – vo výstavbe
  - realizácia ZSD, VSD/ SEPS (SK) a EED, ELMŮ, ÉMÁSZ/ MAVIR (HU)
- **Integrator SE (SK) PCI** – pripravuje sa
  - realizátor SE a.s.
  - projekt zameraných na prenos a skladovanie elektriny ENTSO-E (rekonštrukcia turbín PVE a dodatočné batériové úložisko)
  - väčšia efektívnosť úložiska (77% oproti súčasným 73% pre PVE, 85% pre batériu)

JADROVÁ ENERGETIKA

HIGHLIGHTS

- využívanie jadrovej energie je kľúčovou súčasťou Energetickej politiky SR, ktorá je dlhodobo podporovaná vládami SR
- podiel jadrovej energie na výrobe elektriny – cca 59 % (vrátane EMO 3) – po plnej prevádzke oboch blokov EMO3 a 4 – 65 %)
- prvé rozhodnutie o výstavbe jadrovej elektrárne na Slovensku bolo vydané pred 60 rokmi
- Slovensko má bohaté skúsenosti vo všetkých fázach životného cyklu jadrovej elektrárne (projektovanie, výstavba, prevádzka, vyradovanie a jadrová expertíza)
- pozitívna informovanosť verejnosti, verejná podpora pre jadrovú energiu
- Slovensko bude naďalej využívať jadrovú energiu ako bezpečnú, spoľahlivú, environmentálne prijateľnú, overenú a ekonomicky výhodnú zložku energetického mixu
- SR podporuje cieľ dosiahnuť klimatickú neutralitu EÚ do roku 2050 (agenda Fit for 55) a v kontexte SR - klimatickú neutralitu nebude možné dosiahnuť bez jadrovej energie,
- technológia JE v SR – VVER 440, diverzifikácia dodávateľského reťazca jadrového paliva pre VVER - vysoká priorita (zodpovednosť SE, a.s.)
- nové projekty JE (už máme miesto pre veľkokapacitné (JESS, a.s. a/alebo SMR) posilnia energetickú bezpečnosť, sebestačnosť a podpora pro-exportnú kapacitu Slovenska

JADROVÉ ELEKTRÁRNE NA SLOVENSKU

JADROVÉ ELEKTRÁRNE NA SLOVENSKU

Jadrové zariadenia v SR

Facility	Type	Commissioned/Status	Operator
BOHUNICE			
NPP A-1	1xHWGCR	1972/in decommissioning	JAVYS, a.s.
NPP V-1 (EBO1,2)	2xVVER-440/230	1978, 1980/in decommissioning	JAVYS, a.s.
NPP V-2 (EBO3,4)	2xVVER-440/213	1984, 1985/in operation	SE, a.s.
Interim Spent Fuel Storage (ISFS)	wet type	1987/in operation	JAVYS, a.s.
RAW Processing and Treatment Technology (RWPTT)	different technology	In operation	JAVYS, a.s.
Interim Storage of Radioactive Waste (ISRW)		in operation	JAVYS, a.s.
New NPP	feasibility study	under way (EIA completed and now the permit for the location was submitted)	JESS, a.s.
Experimental incinerator of burnable solid and liquid radioactive waste			VUJE, a.s.
Pilot bitumenisation line			VUJE, a.s.
MOCHOVCE			
NPP EMO 1,2	2xVVER-440/213	1998, 1999/in operation	SE, a.s.
National Radioactive Waste Repository (NRWR)		in operation	JAVYS, a.s.
Liquid RAW Final Treatment Facility (FP LRW)		2007/in operation	JAVYS, a.s.
New NPP EMO3,4	2xVVER-440/213	EMO3 commissioning – 90 percent / EMO4 under construction	SE, a.s.

DOSTAVBA JE MOCHOVCE

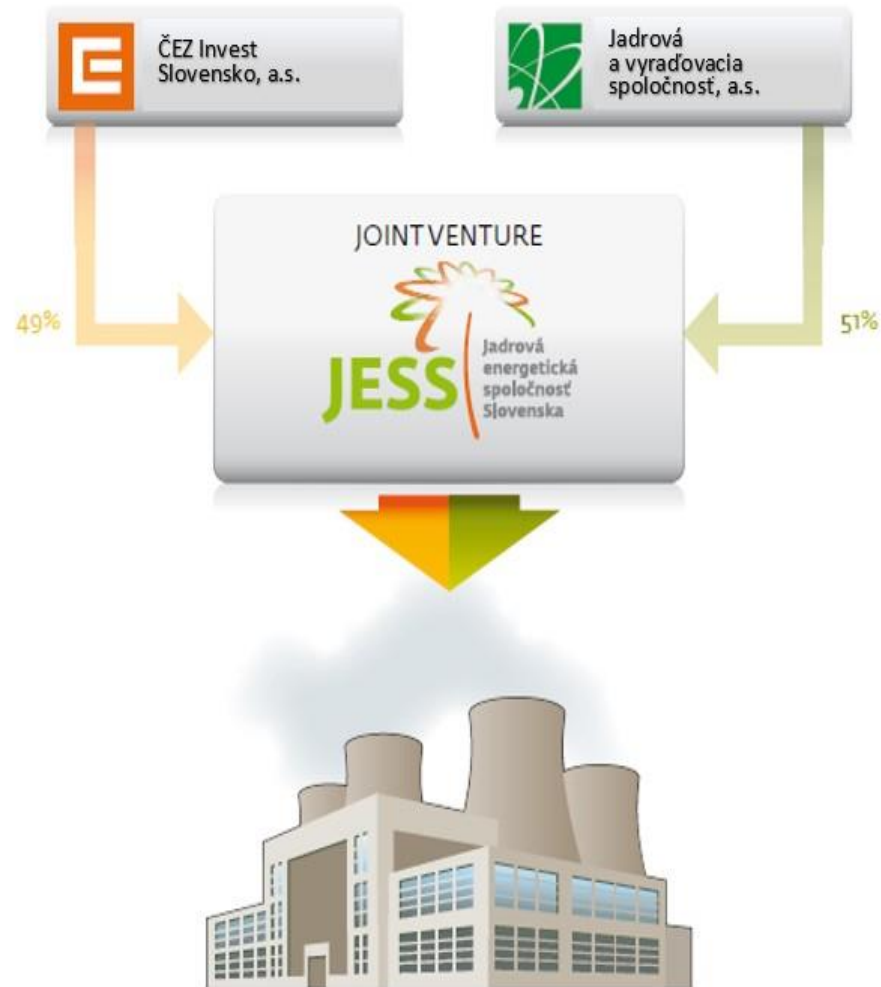

Source: seas.sk

- viac ako 6,2 miliardy EUR
- viac ako 150 dodávateľov
- viac ako 800 odborníkov z Enel/Slovenské Elektrárne, a.s.
- viac ako 3500 pracovníkov

- najväčšia súkromná investícia na Slovensku
- spolupráca FR, DE, IT, RU firiem v stavebníctve
- 3. blok Mochovce (EMO 3) - povolenie na prevádzku 25.8.2022, aktuálne v prevádzke
- inštalovaný výkon – 471 MW

Nový jadrový zdroj v Jaslovských Bohuniciach, štruktúra akcionárov

COMPANY BODIES

Nový jadrový zdroj v Jaslovských Bohuniciach, základné informácie

- nasadenie tlakovodného reaktora (PWR) generácie III+ s prevádzkovou životnosťou minimálne 60 rokov
- jeden alebo dva bloky na vybranom mieste, výkon bloku - od 1000 do 1700 MWe
- zmluvný prístup: zmluva na kľúč alebo „large packages contract (island delivery approach)“
- proces povoľovania novej JE v súlade s legislatívou SR
- aplikácia medzinárodne uznávaných predpisov a noriem
- jeden dodávateľ výstavby novej JE a dodávky jadrového paliva
- zabezpečí sa výber alternatívneho dodávateľa jadrového paliva, dizajn , predĺženie palivovej kampane (až na 24 mesiacov)
- účinnosť až 37 % a prevádzková životnosť minimálne 60 rokov
- nižšia pravdepodobnosť ťažkých havárií, lepšia odolnosť voči vonkajším rizikám

Nový jadrový zdroj v Jaslovských Bohuniciach, história 2009 - 2016

Hlavné míľniky:

XII / 2009 – vznik JESS

VII / 2012 – Štúdia realizovateľnosti novej JE v lokalite Jaslovské Bohunice

IX / 2014 – Certifikát MH SR na výstavbu novej JE (s výkonom do 1200 MWe)

X / 2014 – nová JE zaradená do Energetickej politiky SR

IV / 2016 – proces EIA úspešne ukončený

II / 2023 - podanie prihlášky na vydanie povolenia na umiestnenie nového jadrového zariadenia

Nový jadrový zdroj v Jaslovských Bohuniciach, súčasný stav

- povolenie na umiestnenie jadrového zariadenia – zodpovedanie otázok ÚJD SR
- aspekty a charakteristiky lokality - skúmanie a overovanie
- územnoplánovacia dokumentácia – dotknuté obce – ustálený proces
- komunikácia s Úradom verejného zdravotníctva SR
- povolenie na výstavbu podľa nového stavebného zákona
- pripojenie k elektrickej sieti
- analýza vysporiadania pozemkov a majetkových podielov
- **stavebné povolenie pre novú JE na základe Stavebného zákona**

Nový jadrový zdroj v Jaslovských Bohuniciach, harmonogram projektu

Hlavné očakávané míľniky:

- **III / 2024 – Povolenie na umiestnenie novej JE vydané ÚJD SR podľa Atómového zákona**
- **Do XII / 2026 – Stavebné povolenie novej JE na základe Stavebného zákona**
- **Do XII / 2026 – Obchodné rozhodnutie akcionárov JESS a vlády SR**
- Tento míľnik je definovaný ako bod, od ktorého sa očakáva, že akcionári JESS budú mať jasno v oblasti financovania novej JE a zmluvného prístupu, čo následne povedie k výberu hlavného dodávateľa pre novú JE.
- Očakáva sa, že sa dohodne aspoň realizovateľný investičný model a proces výberu hlavného dodávateľa. Splnením týchto predpokladov môže byť zahájený výberový proces na hlavného dodávateľa novej JE.
- **XII / 2028 – Uzatvorená zmluva s dodávateľom technológie hlavného reaktora.**
- **VI / 2031 – Stavebné povolenie udelené ÚJD SR**
- **Po VI / 2039** – Prvé pripojenie novej JE do prenosovej sústavy a spustenie skúšobnej prevádzky.**

** Konkrétny termín bude určený po vydaní Strategického rozhodnutia vlády SR o výstavbe novej JE. Toto strategické rozhodnutie zohľadní ciele a opatrenia na zabezpečenie bezpečnosti dodávok elektriny a sebestačnosti pri výrobe elektriny, v súlade s Integrovaným národným energetickým a klimatickým plánom.

VYRAĎOVANIE JADROVÝCH ZARIADENÍ

- Slovensko má dlhodobé skúsenosti s procesom vyradovania (v súčasnosti sú vo vyradovaní 2 JE – A1 a V1)
- spoločnosť JAVYS a. s. (100 % štátny podnik) má na starosti vyradovanie JE a nakladanie s VJP a nakladanie s RAO
- vyradovanie JE V1 je vo finálnej fáze (všetky veľké kovové komponenty boli demontované a dekontaminované – 99 % uvoľnených)

Source: JAVYS a .s.

Source: JAVYS a .s.

- výskum nových technológií - posilniť energetickú bezpečnosť, diverzifikačnú sebestačnosť a proexportnú kapacitu Slovenska
- potenciál SMR – schopnosť uspokojiť potrebu flexibilnej výroby energie pre širší rozsah využitia (výroba elektriny, vodíka, vykurovanie..)
- výhoda SMR – lepšie distribučné investície do menších blokov, možnosť postaviť niekoľko menších blokov v priebehu niekoľkých rokov (namiesto jednej dlhodobej investície) podľa dopytového zníženia stavebných nákladov

Projekt Phoenix

- Slovenská republika uspela v medzinárodnej súťaži Phoenix a získala grant na finančnú podporu pre štúdiu uskutočniteľnosti malých modulárnych reaktorov, o ktorý sa uchádzala prostredníctvom prihlášky Slovenským elektrárnám, a. s. a pod záštitou Ministerstva hospodárstva SR v júni 2023
- štúdiu realizuje spoločnosť **Sargent & Lundy**, ktorá je jednou z najdlhšie pôsobiacich architektonických inžinierskych firiem s kompletnými službami na svete a globálnym lídrom v oblasti elektroenergetiky, energetiky a dekarbonizácie
- vďaka štúdii bude možné posúdiť päť navrhovaných slovenských lokalít v oblastiach už existujúcich elektrární – **v Jaslovských Bohuniciach, Mochovciach, Novákoch, Vojanoch a v rámci areálu U. S. Steel v Košiciach**
- štúdiá bude obsahovať taktiež vyhodnotenie vhodných typov SMR pre potreby Slovenska, analýzu nákladov na ich možnú výstavbu a prevádzku, harmonogram ich realizovateľnosti a postaví **základ aj pre budúcu stratégiu SMR v SR**
- **časový harmonogram:**
  - 2023 – 2025 štúdiá realizovateľnosti
  - 2026 – 2029 úvodný projekt SMR a proces licencovania, vrátane procesu EIA
  - 2030 – 2033 obstarávanie hlavných komponentov
  - 2035 vykonávací projekt, výstavba, uvádzanie do prevádzky
- vytvorenie konzorcia zainteresovaných strán v SR – vláda + priemysel + univerzita (**MH SR, ÚJD SR, SEPS, a.s., Slovenské elektrárne, a. s., US Steel Košice, a. s., VUJE, a. s. a STU BA**)

Diverzifikácia jadrového paliva, dodávateľský reťazec v jadre

- Slovenská republika **podporuje aktivity zamerané na diverzifikáciu jadrového paliva**
- základným kameňom stratégie diverzifikácie Slovenských elektrární, a.s. je podporovať akúkoľvek iniciatívu a spoluprácu s cieľom disponovať portfóliom minimálne dvoch alternatívnych dodávateľov jadrového paliva a niekoľkých potenciálnych dodávateľov materiálov a služieb v rámci celého dodávateľského reťazca výroby jadrového paliva
- vzhľadom na doterajšie kontrakty, ako aj ich plnenie, SR nepodporuje sankcie na dovoz jadrového paliva
- alternatívnym dodávateľom jadrového paliva VVER 440 pre reaktory prevádzkované Slovenskými elektrárnami bude na základe výsledkov výberového konania americká spoločnosť **Westinghouse Electric Sweden AB**
- súčasne bol vytvorený projekt medzi prevádzkovými spoločnosťami VVER 440 a francúzskou spoločnosťou **Framatome**, ktorý by mal vyústiť do druhého potencionálneho dodávateľa paliva pre reaktory VVER 440
- v júni 2023 bolo podpísané **Memorandum o porozumení medzi SE, a.s. a spoločnosťou Framatome**

Vzdelávanie expertov v jadre

- urgentná potreba riešiť aktuálne poddimenzovanie v budovaní kapacít kvalifikovaných ľudských zdrojov pre potreby mierového využívania jadrovej energie
- vo februári 2024 bolo podpísané **Memorandum o porozumení medzi STU FEI v Bratislave a spoločnosťou Framatome**
- cieľ - stimulovať a podporovať vzdelávacie aktivity a výskumnú spoluprácu medzi zmluvnými stranami
- týka sa organizácie prednášok, seminárov a školení, organizácie vedeckých návštev (pre profesorov univerzity) a činností v oblasti výskumu a vývoja (R&D)
- obe strany budú pokračovať v diskusiách o možných budúcich fázach ich spoločnej práce

Jadrová aliancia

- Jadrová aliancia vznikla 16. mája 2023, kedy sa ministri a predstavitelia 16 krajín zišli v Paríži za účasti švédskeho predsedníctva a komisárky EK pre energetiku Kadri Simson
- medzi tieto krajiny patrí okrem SR aj **Belgicko, Bulharsko, Chorvátsko, Česko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Maďarsko, Litva, Holandsko, Poľsko, Rumunsko a Slovinsko** (Veľká Británia sa zúčastnila ako pozvaný člen a Taliansko ako pozorovateľ)

Jadrová aliancia

- eurokomisárka Kadri Simson za hlavný cieľ tejto aliancie označila diverzifikáciu jadrového paliva a dodávok medicínskych rádioizotopov, ďalšie ciele: vzdelávanie expertov v jadre a podpora nových technológií (SMR, AMR, reaktory Gen IV) zo strany EK,
- témami ďalších stretnutí v roku 2023 boli reforma trhu s elektrinou, financovanie rozvoja jadrovej energetiky a výzvy v oblasti ľudských zdrojov
- hlavné témy v roku 2024 - úloha jadrovej politiky v kontexte klimatického rámca EÚ pre rok 2040 a financovanie jadra,
- na Nuclear Energy Summit, ktorý sa konal v marci 2024 v Bruseli, bola prijatá spoločná **Deklarácia jadrovej aliancie**
- vznik **European Industrial Alliance on SMRs**, ktorá má za cieľ uľahčiť a urýchliť vývoj a nasadenie SMR v Európe do začiatku 30. rokov 21. storočia, SR sa oficiálne prihlásilo do EIA SMR v apríli 2024 (podaním prihlášky),

- **30.9. – 1.10. 2024, Praha, 17. ročník**

- predpokladané hlavné témy: **úloha jadrovej energetiky v roku 2024** (*podtémny-financovanie jadrovej energie, dodávateľský reťazec, vzdelávanie expertov, vnímanie jadrovej energie verejnosťou, jadrová bezpečnosť, odpadové hospodárstvo*), **SMR** (*vrátane významu SMR Industrial Alliance*)
- Záujem SR o aktívnu účasť: STU BA, SE, a.s., EXIM banka

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ

Alena Žáková

Email: zakova@mhsr.sk